

Nr 1085

Av fru **Sundberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 28, med förslag till miljöskyddslag m. m.

(Lika lydande med motion nr 945 i Första kammaren)

Den intensiva miljövårdsdebatt som under de senaste åren präglat frågan om utformningen av det framtida samhället gör att det nu föreliggande förslaget om miljöskyddslag har emotsetts med största intresse. Det torde i dag inte råda några delade meningar om nödvändigheten av att genom lagstiftning förhindra en fortsatt förorening av luft, vatten och mark. Å andra sidan är det nödvändigt att man vid genomförandet av en lagstiftningsåtgärd av ifrågavarande slag beaktar de inverknings som denna kan få då det gäller svenskt näringslivs konkurrensförmåga gentemot andra länders.

Vi kan icke underlåta att påpeka att miljöskyddet icke uteslutande är en inrikespolitisk fråga. I ett flertal fall är miljöskyddets effekt beroende av att samarbete kommer till stånd ej enbart med våra grannländer utan även med stater längre bort. Som exempel härpå må nämnas det nedfall av sot, svavelsyra och andra luftföroreningar, som tid efter annan drabbar vårt land. De svåra föroreningarna av Öresund är liksom motsvarigheten i Idefjorden ett annat exempel på problemens internationella karaktär.

Vi anser det icke erforderligt att här komma med särskilt yrkande i denna del, då vi förutsätter att regeringen har sin uppmärksamhet fäst vid den internationella aspekten och fortsätter att driva fram ett samarbetsbeslut i den anda, som präglat dess framstöt i Europarådet.

Även om vi i stort ansluter oss till den utformning som Kungl. Maj:t givit sitt förslag om miljöskyddslag finns det på en del punkter anledning till erinringar.

Koncessionsnämndens sammansättning

Det är enligt vår mening av största vikt att koncessionsnämnden får en i förhållande till naturvårdsverket fri ställning. Av denna anledning bör nämndens ledamöter, med undantag för den som skall representera naturvårdsverket, utses bland personer som icke vare sig som tjänsteman eller förtroendevald ingår i naturvårdsverkets organisation.

Vi delar den uppfattning som kommit till uttryck i lagrådets behandling av förslaget rörande koncessionsnämndens sammansättning och anser det mindre lämpligt att naturvårdsverkets chef skall kunna ingå som ledamot i koncessionsnämnden.

Det kan på goda grunder antagas att en avsevärd del av de fall som blir föremål för koncessionsnämndens prövning kommer att beröra jord- och skogsbruksfastigheter. Det är angeläget att vid dessa tillfällen i nämnden finnes någon som har direkt erfarenhet från verksamhet som berör jord- och skogsbruk. Detta kan lämpligen ske genom att, på samma sätt som då det gäller ärenden som avser kommunala förhållanden, ordföranden får möjlighet att i fall som i huvudsak berör jord- och skogsbruksfastigheter inkalla som fjärde ledamot person med sakkunskap på dessa områden.

Ersättningsbestämmelser

En förutsättning för att de ofta långtgående ingrepp som kan bedömas önskvärda skall kunna genomföras utan att lagstiftningen uppfattas som kränkande för den enskilda äganderätten är att ersättningsbestämmelserna utformas på ett sådant sätt att de i möjligaste mån håller den drabbade ekonomiskt skadefri. Enligt 33 § skall fastighetsägare som vill fordra inlösen av sin fastighet väcka talan vid fastighetsdomstol. Om yrkandet om inlösen ogillas, skall enligt förslaget tillämpas allmänna regler om rättegångskostnad. Denna bestämmelse kan komma att medföra att den som drabbas av miljöfarlig verksamhet icke vågar väcka talan i ärendet mot bakgrund av den risk för betydande rättegångskostnader som han då kan åsamka sig. Av denna anledning bör den som berörs av miljöfarlig verksamhet äga samma rätt till fri prövning som tillkommer målsägare enligt expropriationslagen. Endast i de fall då det är uppenbart att det föreligger oerättigad talan bör allmänna regler om rättegångskostnader tillämpas.

Tillståndskravet

Enligt 10 § tillkommer det Kungl. Maj:t att låta upprätta en förteckning över de fabriker och andra anläggningar som icke får anläggas utan att koncessionsnämnden lämnat tillstånd därtill. Vid upprättande av denna förteckning är det givetvis av största betydelse att förbud inte i första hand avser fabriken som sådan utan, som framgår av 2 och 3 mom., det i första hand är föroreningsgraden som skall vara normgivande om koncession måste sökas eller inte. I detta sammanhang förtjänar påpekas att frågan om en omfattande riksplanering blir aktuell i och med upprättande av en sådan förteckning. Det är uppenbart att en stelbent riksplanering kan komma att medföra stora olägenheter då det gäller att bygga ut den svenska produktionsapparaten.

Övergångsproblem

Framför allt i ett övergångsskede kan en restriktiv lagstiftning medföra stora svårigheter. Industriproduktionens problem vid övergången till en miljövänligare framställningsprocess liksom svårigheter att snabbt få fram

förbättrade anläggningar för rening av luft och vatten kan komma att kräva en viss generositet vid koncessionsgivningen. Utformningen av lagens tillämpnings- och övergångsbestämmelser bör därför utformas så att detta blir möjligt. Ur samhällsekonomisk synpunkt är det också nödvändigt att lagen kan tillämpas på ett sådant sätt att befintliga resurser inte spolieras.

Koncessionsnämndens möjligheter att beakta det enskilda fallets angelägenhetsgrad ur såväl samhällets som näringslivets och de enskilda människornas intressen skall givetvis utnyttjas för dispensgivning där så bedömes önskvärt.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 28 måtte

A. besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts förslag att

1. ledamot av koncessionsnämnden icke, med undantag för naturvårdsverkets representant, må tillhöra naturvårdsverket vare sig som tjänsteman eller förtroendevald styrelseledamot,

2. fjärde ledamoten i koncessionsnämnden, då så bedömes önskvärt med hänsyn till ärendets art, skall utgöras av person med erfarenhet från jord- och skogsbruksföretag,

B. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om ändrat förslag rörande rättegångskostnader så att den som väckt talan enligt 33 § skall kunna bli ersättningskyldig för rättegångskostnader endast i de fall då det är uppenbart att talan är oberättigad.

Stockholm den 9 april 1969

Ingrid Sundberg (m)

Hans Wachtmeister (m)

Carl Eric Hedin (m)

Bengt-Olof Thylén (m)